

Foto: Anne Grete Sandstad. **FTT.SVO.072A og B:** Sengeforlegger fra Svorkmo med gjenbruk av skillbragdåklær både på retta og vranga, sammen med nyere svart ullstoff som er dekorert med broderi. For oss husflidere er dette helt i tråd med Norges Husflidslag sitt satsningstema nå: **HOLDBART.**

Rapport fra Åkle på Nett 2019

Delrapport fra Prosjektgruppen for Åkle på Nett (ÅpN) for året 2019
Åkleregistreringen 1998-2000 var et stort arbeid som ble gjort på en forbilledlig måte og resultatet er et synlig bevis på en stor kulturskatt i Sør-Trøndelag. Arbeidet med å legge registreringsarbeidet ut på DigitaltMuseum ble startet i 2009 og bidrar allerede til at alle interesserte husflidere og håndverkere tar del i og bruker dette materialet både i direkte arbeid og til forskning.

Mer om prosjektet Åkle på Nett finnes også i to rapporter fra 2016, en fra 2017 og en fra 2018.

Veggåkle i smettvev registrert i Meldal. Det er vevd på kurs holdt av Ulrikke Greve i Meldal.

FTT.MELD.120.

Foto: Anne Grete Sandstad.

Rapport fra Åkle på Nett 2019

Litt om prosjektet Åkle på Nett:

I årene 1998 – 2000 ble det i Sør-Trøndelag fylke foretatt en registrering av åklær i alle fylkets kommuner. Antallet registreringer overgikk alle prognoser gjort på forhånd – det ble til sammen registrert 6.300 tepper. Hvert av de registrerte åklærne og teppene har et håndskrevet skjema og fra ett til flere bilder hver. Registreringresultatet eies med 50% hver av Sør-Trøndelag husflidslag og Sverresborg Trøndelag Folkemuseum og alle permer og fotografier (dias og papirbilder) oppbevares på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum.

I 2009 fattet styret i Sør-Trøndelag husflidslag vedtak om å starte et prosjekt som skulle bidra til at registreringene kunne legges ut på Digitalt museum.

Vi to som ble oppnevnt i 2009 fra Sør-Trøndelag Husflidslag til å sitte i Prosjektgruppen, har nå siden november 2014 jobbet som frivillig på Sverresborg minst en dag i uken i ca. 10 mnd. pr år.

Åkle- registreringen i Sør-Trøndelag

I perioden 1998 – 2000 ble det registrert 6.300 åklær. Det ble registrert åklær i alle de 25 kommunene i Sør-Trøndelag.

Ulrikke Greve (1868-1951) var datter av Mathias Greve, som startet Norges første husflidskole.

Ulrikke Greve var også svært interessert i håndverk og utviklet seg til å bli en av de dyktigste i landet på vevteknikker. I 1900 ble hun overtalt til å ta over som leder for Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums Vævskole i Trondheim. Hun hadde denne stillingen i 5 år.

Bildet av teppet vevd på hennes kurs i Meldal i 1903, er også omtalt i en artikkel av Ola Grefstad i årboka for Meldal Historielag årgang 1988 s.73.

Med innsatsen som er gjort i 2019, er det nå til sammen 4666 treff på Digitalt museum når man søker på «Åkleregistreringen i Sør-Trøndelag». Med ca. 20 skjema pr. dag, vil det, etter våre beregninger, si at vi nok må holde på i et par år til for å få alle de 6300 registrerte åklærne ut på Digitalt Museum!

I tillegg til alle vevde åklær og tepper, kom også dette fingervevde stolteppet fra Lensvika/Åstfjorden fram i mappen fra Agdenes.

Det er laget på samme måten som man fletter flammaband/hossoband. Det er 160 cm langt og 52 cm bredt.

Et fantastisk arbeide!

FTT.AGD.044

Foto: Anne Grete Sandstad.

Sverresborg Trøndelag Folkemuseum fikk ny direktør i 2019. Brynja Bjørk Birgisdottir fikk vi hilse på rett før sommeren 2019. Veldig imøtekommende og interessert i det vi frivillige gjør for museet.

Fra Ørlandet kommer denne vevnaden, datert 1950 eller eldre, kanskje så tidlig som 1938/1940. Dette er en detalj fra den ene av to like lengder som brukes som portierer mellom to stuer.

Som kommentar står det blant annet: Svært fine, men med en liten klippeskade etter saksbruk av 2 små barn.

Vevnaden er spesiell, ettersom det er en blanding av lerretsmett og transparentvev. Dette var jo også et kjennetegn ved en av Norges store veverker: Frida Hansen (1855-1931), født i Stavanger.

Disse portierene går dermed rett inn i tiden med *art nouveau*, da Frida Hansen virket og inspirerte vevere i både Norge og ellers i Europa.

Portierene er 195 cm lange og bredden er 65 cm.

FTT.ØRL.018

Foto: Anne Grete Sandstad.

Rekord antall skrevne skjema og scannede bilder med Ragnhild Dahl og Turid Sira Kotte på 6 timer den 22.okt 2019: 27 skjema og 67 bilder.

Rekord antall skrevne skjemaer og bilder av Ragnhild Dahl 08.10.2019: 28 skjemaer og 54 bilder!

Artige navn:

Som nevnt i tidligere rapporter, kommer vi av og til over navn som er ukjente for oss i vår tid. Så også i år! Fra noen åklær på Svorkmo, kom vi over kvinnefornavnet ERMEGÅRD. I følge Gulbrand Alhaugs «10 001 Norsk fornavnleksikon» kan man trekke følgende betydning: «Erme» er en variant av «Irma» som kommer fra tysk (Irm) og som betyr «stor, veldig». Fornavnets andre ledd «gård» kommer av det tyske «gard», som betyr «gjerde, vern». Som en – også – artig sak, så heter en av kalvene til Fannremsbonden Jon Fredrik Skauge, som fikk fylkets kulturpris i 2019, også Ermegård! Så dette er tydelig et navn som har tradisjoner uti Svorkmo/Fannrem/Orkdalen!

Her er publiserte åklær fra og med 8.januar til og med tirsdag 11.desember 2019:

Meldal I:	29 åklær	57 bilder	FTT.MELD (Fortsettelse fra 2018).
Meldal II:	130 åklær	247 bilder	FFT.MELD
Hitra:	35 åklær	88 bilder	FFT.HIT
Agdenes:	51 åklær	82 bilder	FTT.AGD
Ørlandet:	46 åklær	89 bilder	FTT.ØRL
Bjugn:	55 åklær	109 bilder	FTT.BJU (Åkleskjema 006 mangler).
Berkåk:	139 åklær	256 bilder	FFT.BER
Svorkmo:	124 åklær	254 bilder	FTT.SVO (Skjema 010 A og B, 072A og B).
Snillfjord:	36 åklær	72 bilder	FTT.SNI (Start på Snillfjord, fortsettelse i 2020).

Åkle på Nett:

Totalt antall dugnadstimer utført av R. Dahl og T.S. Kotte fra og med 8. januar 2019 til og med romjula 2019: 323 timer og 20 minutter.

For prosjektgruppen Trondheim 28.12.2019.

Ragnhild Dahl